

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	algtekst
Jõustumise kp:	21.12.2007
Avaldamismärke:	RT I 2007, 68, 420

Riigipiiri seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus

Vastu võetud 04.12.2007

Välja kuulutatud
Vabariigi Presidendi 12. detsembri 2007. a otsusega nr 215

§ 1. Riigipiiri seaduses(RT I 1994, 54, 902; 2007, 3, 14) tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahv 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 1. Reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab Eesti riigipiiri mõiste, riigipiiri asukoha määramise ja tähistamise, piirirežiimi ning vastutuse piirirežiimi rikkumise ja riigipiiri ebaseadusliku ületamise eest.

(2) Euroopa Liidu liikmesriikide vaheliste sisepiiride ja Euroopa Liidu välispiiride ületamisele kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 562/2006, millega kehtestatakse isikute üle piiri liikumist reguleerivad ühenduse eeskirjad (Schengeni piirieskirjad) (ELT L 105, 13.04.2006, lk 1–32). Käesolevat seadust kohaldatakse Schengeni piirieskirjadega reguleerimata osas.»;

2)paragrahvi 2 täiendatakse lõigetega 1¹ja 1²järgmises sõnastuses:

« (1¹) Sisepiir on Eesti ja Euroopa Liidu liikmesriigi ühine maismaapiir, sealhulgas jõe- ja järvepiir.

(1²) Välispiir on Eesti riigipiiri osa, mis ei ole sisepiir.»;

3)paragrahv 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 9. Riigipiiri ületamine

(1) Eestisse saabuvad või Eestist lahkuvad isikud ja transpordivahendid võivad välispiiri ületada ning Eestisse toodav või Eestist väljaviidav kaup võidakse üle välispiiri toimetada rahvusvaheliseks liikluseks avatud piiripunktide kaudu nende lahtioleku ajal.

(2) Välispiiri ületamiseks annab piirivalve loa piirikontrolli läbinud isikule, kelle suhtes ei esine välispiiri ületamist välistavaid asjaolusid ning kes on täitnud Eestisse sisenemise, Eestis viibimise ja Eestist lahkumise nõuded.

(3) Sisepiiri võivad isikud ületada igas kohas piirikontrolli läbimata. Sisepiiri ületamiseks peetakse ka:

- 1) Eesti õhupiiri ületamist, kui saabutakse Euroopa Liidu liikmesriigi siselendude lennujaamast või suundutakse sinna;
- 2) merepiiri ületamist, kui saabutakse Euroopa Liidu liikmesriigi mere-, jõe- ja järvesadamast või suundutakse sinna või tullakse vahetult teisest Euroopa Liidu liikmesriigi sadamast, mille kaudu toimub regulaarne parvlaevaihendus.

(4) Erandid käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud korrast on lubatud Euroopa Liidu õigusaktides, käesolevas või muus seaduses ettenähtud juhtudel. Samuti ei laiene nimetatud kord õhusõidukitele, mis läbivad Eesti õhuruumi ilma vahemaandumiseta, ning välislaevadele nende rahumeelsel läbisõidul territoriaalmerest või seilamisel Soome lahest Liivi lahte ja vastupidi.

(5) Eestisse saabuvad laevad ja õhusõidukid, mis on ületanud Eesti riigipiiri, liiguvad kehtestatud korrast rahvusvaheliseks liikluseks avatud sadamasse või lennujaama.

(6) Piiripunkti ja riigipiiri vahelisel alal on välispiiri ületanud laevast või õhusõidukist keelatud kaupade peale- ja mahalaadimine ning isikute väljumine, välja arvatud lootsimisel, laeva mootorikütuse või -õli varude

täiendamisel, pils- ja tankipesuvee ning õlijääkide äraandmisel, inimelude päästmisel ja õnnetusjuhtumite korral.»;

4)paragrahvi 9¹lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Isikud, transpordivahendid ja kaup, kellele või millele piiriületamise luba ei antud, samuti ebaseaduslikult välispiiri ületanud isikud peetakse kinni ja saadetakse Euroopa Liidu õigusaktide, välislepingute ning seadustega ettenähtud korras tagasi riiki, kust või mille kaudu nad Eestisse saabusid või toimetati, arvestades Euroopa Liidu kodaniku seaduses sätestatud erisusi.»;

5)paragrahv 9²tunnistatakse kehtetuks;

6)paragrahvi 9³lõikest 1 jäetakse välja sõnad «Euroopa Liidu»;

7)paragrahv 11 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 11. Piirikontroll

(1) Välispiiri ületamisel või üle välispiiri toimetamisel kuuluvad piirikontrolli alla kõik isikud, sõidukid, kaubad ja muud materiaalsed väärtused. Piirikontroll seisneb isikute kontrollis, tollikontrollis ning vastavalt vajadusele turvakontrollis, sanitaar-, veterinaar- või fütosanitaarkontrollis ning teistes Euroopa Liidu õigusaktide, välislepingute ning Eesti õigusaktidega kehtestatud kontrolli liikides.

(2) Kõik isikud on välispiiri ületamisel kohustatud piirivalveametniku nõudmisel andma selgitusi enda isiku kohta. Lisaks sellele peab kolmanda riigi kodanik andma selgitusi oma Euroopa Liidu liikmesriiki sisenemise, liikmesriigis viibimise ja liikmesriigist lahkumise asjaolude kohta ning tõendama neid, arvestades Euroopa Liidu õigusaktide, välislepingute või seadusega sätestatud erisusi.

(3) Piirivalveametniku nõudmisel peab kolmanda riigi kodanik riigipiiri ületamisel esitama tervisekindlustuslepingu, kui selle omamise kohustus on sätestatud seaduses või selle alusel antud õigustloovas aktis.

(4) Kolmanda riigi kodanik käesoleva seaduse tähenduses on kolmanda riigi kodanik Schengeni piirieskirjade mõistes.

(5) Isiku kontrolli käigus tuvastab piirivalve, kas isikule võib anda loa riigipiiri ületamiseks. Piirivalve kontrollib isikuid, nende transpordivahendeid ja isikute valduses olevat pagasit vastavalt Schengeni piirieskirjadele ja Eesti õigusaktidele.

(6) Sõjalise valmisoleku tõstmisel, mobilisatsiooni korral, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal, kui kaitseväeteenistuse seaduse alusel on kehtestatud Eestist lahkumise keeld, on piirivalve pädevuses kontrollida, kas Eestist lahkuma kodaniku suhtes on kehtestatud Eestist lahkumise keeld või piirangud. Piirivalve kohaldab keeldu või piirangut kaitseväeteenistuskohustuslike Eesti kodanike riikliku registri andmete alusel.

(7) Piirivalveametnik kannab vastavalt Schengeni piirieskirjadele kolmanda riigi kodaniku reisidokumendi piiriületust lubava templijäljendi, kui sellele kodanikule on antud luba ületada välispiiri.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud templijäljendit ei kanta Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodaniku reisidokumendi. Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodanikuga kaasas olevate või nendega ühinevate pereliikmete reisidokumentidesse ei kanta sisenemis- ega väljumistemplit juhul, kui nad esitavad Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni pädeva asutuse antud elamisloa või -kaardi.

(9) Piirivalvel on õigus riigipiiri ületamisel keelata isikute sisenemine riiki ja kohustus korraldada asjaomane aruandlus. Kolmanda riigi kodaniku kohta vormistab piirivalve sisenemiskeeld vastavalt Schengeni piirieskirjadele.

(10) Euroopa Liidu õigusakti, välislepingu või seadusega võidakse teatava kategooria isikutele kehtestada välispiiri ületamise lihtsustatud kord.»;

8)paragrahvi 11¹lõiked 1–3¹muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Eestist lahkudes või Eestisse saabudes peab välispiiri ületaval Eesti kodanikul olema kaasas reisidokument või muu dokument, mis on välislepinguga ette nähtud välispiiri ületamiseks. Välislepingus sätestatud juhul võib Eesti kodanik välispiiri ületada Eesti Vabariigi poolt väljaantud kehtiva isikutunnistusega.

(1¹) Eesti kodanikul on kohustus sisepiiri ületamisel endaga kaasas kanda Eesti Vabariigi poolt väljaantud kehtivat isikutunnistust.

(2) Eestisse saabudes lubatakse riigipiiri ületada ka Eesti kodanikul, kellel ei ole käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 1¹ nimetatud dokumenti, kui tema isik ja kodakondsus on tõendatud muude dokumentide alusel.

(3) Riigipiiri ületaval kolmanda riigi kodanikul peab olema kehtiv välisriigi või rahvusvahelise organisatsiooni reisidokument, Eesti Vabariigi poolt antud välismaalase reisidokument või tagasipöördumise luba, kuhu on kantud viisa või elamisloa andmed, või kaardi vormis elamisluba, kui seadus või välisleping ei sätesta teisiti. Elamisloa andmed ei pea olema kantud välisriigi või rahvusvahelise organisatsiooni reisidokumenti või Eesti Vabariigi poolt antud välismaalase reisidokumenti, kui kolmanda riigi kodanik esitab kontrollimisel lisaks nimetatud dokumendile ka Eesti Vabariigi poolt väljaantud kehtiva isikutunnistuse.

(3¹) Kolmanda riigi kodanikul, kellel puudub seaduslik alus või kehtiv reisidokument Eestisse sisenemiseks ning kes soovib taotleda Eestis varjupaika või ajutise kaitse elamisluba, lubatakse Eestisse siseneda pärast varjupaigataotluse või ajutise kaitse alusel elamisloa taotluse piirivalveasutusele esitamist.»;

9)paragrahvi 11²lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Alla 15-aastasel Eesti kodanikul ei pea välispiiri ületamisel olema reisidokumenti, isikutunnistust ega tagasipöördumistunnistust, kui tema nimi, sünniaeg, kodakondsus ja foto on kantud teda Eestisse sissesõitmisel või Eestist väljasõitmisel saatva vanema reisidokumenti. Foto ei pea olema kantud saatja reisidokumenti, kui Eesti kodanik on alla seitsmeaastane.»;

10)seadust täiendatakse §-ga 11³järgmises sõnastuses:

« § 11³. Piirikontrolli kehtestamine sisepiiril

(1) Vabariigi Valitsus võib kehtestada piirikontrolli sisepiiril avaliku korra või riikliku julgeoleku tagamiseks või rahva tervist ohustada võiva olukorra ennetamiseks või lahendamiseks.

(2) Avalikku korda, riiklikku julgeolekut või rahva tervist ohustada võivas olukorras, mis eeldab vahetut tegutsemist ohu suhtes, võib siseminister otsustada piirikontrolli kehtestamise sisepiiril kuni Vabariigi Valitsuse otsuseni.

(3) Sisepiiril piirikontrolli kehtestamisel rakendatakse sellel välispiiri ületamise ja Eestisse sisenemise nõudeid ning kõik kontrollid tehakse ja vajalikke meetmeid rakendatakse nagu välispiiril.

(4) Piirikontroll sisepiiril, kasutatavad meetmed ning üldsuse, Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide asjakohane informeerimine kehtestatakse Vabariigi Valitsuse määrusega. Vabariigi Valitsuse määrukses sisepiiril piirikontrolli kehtestamise kohta võib ette näha määruse jõustumise alates selle avaldamisest massiteabevahendites.

(5) Sisepiiril kehtestatud piirikontrolli lõpetamise järel koostab Siseministeerium asjakohase aruande, mis pärast Vabariigi Valitsuses kinnitamist esitatakse Euroopa Parlamendile, Euroopa Liidu Nõukogule ja Euroopa Komisjonile.

(6) Sisepiiril piirikontrolli kehtestamisega seotud kulud, mis on tekkinud kontrollis osalenud riigiasutustel, kaetakse Vabariigi Valitsuse reservi vahenditest Vabariigi Valitsuse otsusel.»;

11)paragrahvi 14 täiendatakse lõikega 2¹järgmises sõnastuses:

« (2¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatu ei kehti merematkelaevade, lõbusõidulaevade, rannapüügi, siseveekogude laevaliikluse ja muu sellise laevaliikluse kontrollimise erikorra kohta, mis on reguleeritud Schengeni piirieskirjades.»;

12)paragrahv 17 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 17. Riigipiiri ületamise ajutine piiramine või peatamine

(1) Riigi julgeoleku huvides, avaliku korra tagamiseks, rahva tervist ohustada võiva olukorra ennetamiseks või lahendamiseks, samuti välisriigi palvel on Vabariigi Valitsusel õigus:

1) ajutiselt piirata riigipiiri ületamist või see peatada;

2) kehtestada karantiin riigipiiri ületamiseks isikutele ning koduloomade ja -lindude, samuti looma- ja taimekasvatussaaduste ning muude veoste toimetamiseks üle riigipiiri.

(2) Riigi julgeoleku huvides, avaliku korra tagamiseks, rahva tervist ohustada võiva olukorra ennetamiseks või lahendamiseks ning olukorras, mis eeldab ohu suhtes vahetut tegutsemist, samuti välisriigi palvel võib siseminister otsustada piiripunkti sulgemise kuni Vabariigi Valitsuse otsuseni.

(3) Riigipiiri ületamise piiramisest või riigipiiri sulgemisest teatab Vabariigi Valitsus asjast huvitatud riikidele ning Euroopa Parlamendile, Euroopa Liidu Nõukogule ja Euroopa Komisjonile.»;

13)paragrahvi 17³lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahaträhviga kuni 100 000 krooni.»;

14)seadust täiendatakse §-ga 18¹järgmises sõnastuses:

« § 18¹. Piirangud isikute liikumisele ja viibimisele piirilähedasel alal

(1) Piirivalveameti peadirektori määratud piirivalveametnikul on õigus ajutiselt keelata isikute minek piiriveekogudele või nende jääle seoses navigatsiooniks või liikluseks ohtlike ilmastikuoludega.

(2) Viibimine Narva jõe kuivsängis alates veehoidla tammist kuni raudteesillani on keelatud. Viibimine Narva jõel ja Narva veehoidlal ajavahemikus pool tundi pärast päikese loojumist kuni pool tundi enne päikese tõusu on piirivalve loata keelatud.

(3) Narva jões ja Narva veehoidlas asuvatele saartele minek ja seal viibimine on lubatud ainult kooskõlastatult piirivalvega.

(4) Ujuvvhendi ja transpordivahendiga Narva jõe, Narva veehoidlale, Lämmi- ja Pihkva järvele või nende jääle minek ning sealt tagasitulek tuleb registreerida lähimas piirivalve allüksuses. Ujuvvhendi ja transpordivahendiga Peipsi järvele või selle jääle minek kaugemale kui üks kilomeeter kaldast ning sealt tagasitulek tuleb registreerida lähimas piirivalve allüksuses.»;

15)paragrahvi 22 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ajutisele kontrolljoonele laienevad käesoleva seadusega sätestatud välispiiri valvamise, kaitsmise ja ületamise tingimused ning kord, piirirežiim ja vastutus piirirežiimi rikkumise eest.»

§ 2. Avaliku teabe seaduse(RT I 2000, 92, 597; 2007, 12, 66) § 35 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Teabevaldaja on kohustatud tunnistama asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks:

- 1) kriminaal- või väärteomenetluses kogutud teabe, välja arvatud vastavalt väärteomenetluse seadustikus ja kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud tingimustel avaldatava teabe;
- 2) riikliku järelevalve menetluse käigus kogutud teabe kuni selle kohta tehtud otsuse jõustumiseni;
- 3) teabe, mille avalikuks tulek kahjustaks riigi välissuhtlemist;
- 4) teabe kaitseväge üksuste relvastuse ja varustuse tabelite ning relvastuse ja varustuse hulga kohta, kui selline teave ei ole riigisaladus või salastatud välisteave;
- 5) kaitseväge valdusse sõjalise valmisoleku tõstmisel ja mobilisatsiooni korral üleantava riigivara kohta käiva teabe;
- 6) teabe riigikaitse sundkoormise kohta;
- 7) teabe, mille avalikuks tulek ohustaks muinsuskaitse all olevat objekti või muuseumikogusse kuuluvat museaali;
- 8) teabe, mille avalikuks tulek ohustaks kaitseala või kaitsealuse liigi ning tema elupaiga või kasvukoha säilimist;
- 9) teabe turvasüsteemide, turvaorganisatsiooni või turvameetmete kirjelduse kohta;
- 10) teabe tehnoloogiliste lahenduste kohta, kui sellise teabe avalikuks tulek kahjustaks teabevaldaja huve või sellise teabe asutusesiseseks kasutamiseks tunnistamine on ette nähtud eraõigusliku isikuga sõlmitud lepingus;
- 11) teabe, mis sisaldab delikaatseid isikuandmeid;
- 12) teabe, mis sisaldab isikuandmeid, kui sellisele teabele juurdepääsu võimaldamine kahjustaks oluliselt andmesubjekti eraelu puutumatust;
- 13) teabe, mis sisaldab perekonnaelu üksikasju kirjeldavaid andmeid;
- 14) teabe sotsiaalabi või sotsiaalteenuste osutamise taotlemise kohta;
- 15) teabe, mis kirjeldab isiku vaimseid või füüsilisi kannatusi;
- 16) isiku kohta seoses maksustamisega kogutud teabe, välja arvatud teabe maksuvõlgnevuste kohta;
- 17) teabe, mille avalikustamine võib kahjustada ärisaladust;
- 18) siseauditi aruanded enne nende kinnitamist asutuse juhi poolt;
- 19) seaduses sätestatud muu teabe.»

§ 3. Riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse(RT I 2007, 16, 77) § 61 punktid 2 ja 3 tunnistatakse kehtetuks.

§ 4. Riigi Teataja seaduse(RT I 1999, 10, 155; 2007, 44, 316) § 5 lõige 12 muudetakse ja sõnastatakse järgnevalt:

« (12) Erakorralise seisukorra seaduse (RT I 1996, 8, 165; 2002, 63, 387), eriolukorra seaduse (RT I 1996, 8, 164; 2002, 63, 387) ja riigipiiri seaduse (RT I 1994, 54, 902; 2007, 3, 14) alusel antud õigusaktid jõustuvad nendes seadustes ettenähtud korras.»

§ 5. Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse(RT I 1998, 98/99, 1575; 2007, 9, 44) § 28²muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 28². Välismaalase Eestisse mittelubamise vormistamine ja põhjendamine riigipiiril

(1) Välismaalase kohta, kes ei ole Euroopa Liidu või Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodanik või temaga kaasas olev või ühinev pereliige, täidetakse riiki mittelubamisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 562/2006, millega kehtestatakse isikute üle piiri liikumist reguleerivad ühenduse eeskirjad (Schengeni piirieskirjad) (ELT L 105, 13.04.2006, lk 1–32), toodud vorm.

(2) Euroopa Liidu ja Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi ja Šveitsi Konföderatsiooni kodanikule ning temaga kaasas olevale või ühinevale pereliikmele Euroopa Liidu kodaniku seaduse tähenduses põhjendatakse Eestisse mittelubamist kirjalikult. Avaliku korra, riikliku julgeoleku või rahva tervisega seotud kaalutlustel riiki mittelubamist ei põhjendata täpsemalt, kui see on vastuolus Eesti või teise Euroopa Liidu liikmesriigi julgeolekuhuvidega.

(3) Välismaalane, kellele ei antud piiripunktis luba Eestisse sisenemiseks, võib esitada kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud kaebuse esitamine ei ole aluseks välismaalase Eestisse lubamiseks.»

§ 6. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub vastavalt Eesti ühinemisele Euroopa Liidu ühtse viisaruumiga.

(2) Käesoleva seaduse § 2 jõustub 2008. aasta 1. jaanuaril.

(3) Käesoleva seaduse § 3 jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

Riigikogu esimees Ene ERGMA